

การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของการทำไร่นาสวนผสมในอำเภอควนขนุน
จังหวัดพัทลุง

An Economic Analysis of Mixed Farming in Amphoe Khuan Khanun,
Changwat Phatthalung

รุฐิรา วรรณจําโร

Rudhira Wannacharo

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Agribusiness

Prince of Songkla University

2550

เลขที่	ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Bib Key	300806
	S471.T52P37 ๖๗3 ๒550(1)๘.1
	/-5..ศ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของการทำไร่นาสวนผสมในอำเภอควนขนุน
จังหวัดพัทลุง
ผู้เขียน นางสาวรุจิรา วรรณจาโร
สาขาวิชา ธุรกิจเกษตร

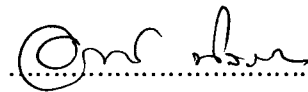

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธัญญา ทองรักษ์)

คณะกรรมการสอบ

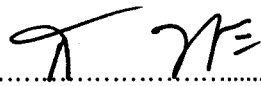

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุยทธ์ นิสลมา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

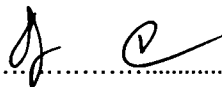
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธัญญา ทองรักษ์)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จงวุฒิวาสดี)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกริกชัย ทองหนู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของการทำไร่นาสวนผสมในอำเภอควนขนุน
จังหวัดพัทลุง

ผู้เขียน นางสาวรัฐิรา วรรณจาโร

สาขาวิชา ธุรกิจเกษตร

ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของการทำไร่นาสวนผสม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ทำไร่นาสวนผสม (2) สภาพทั่วไปของการทำไร่นาสวนผสม รูปแบบ และการใช้ปัจจัยการผลิตในการทำไร่นาสวนผสม (3) วิเคราะห์และเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการทำไร่นาสวนผสม และ(4) ปัญหาอุปสรรคของการทำไร่นาสวนผสมและความต้องการการสนับสนุนจากรัฐ โดยเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ทำไร่นาสวนผสมในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน 102 ราย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ F ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53 ปีจบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ใช้แรงงานในครัวเรือนทำไร่นาสวนผสมเฉลี่ย 2 คน มีอาชีพหลักทำนา ประมง และค้าขาย ส่วนใหญ่ทำไร่นาสวนผสมเป็นอาชีพรอง เกษตรกรมีรายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ย 50,274 บาทต่อปี รายได้จากอาชีพรองเฉลี่ย 17,590 บาทต่อปี รายจ่ายเฉลี่ย 73,294 บาทต่อปี มีหนี้สินเฉลี่ย 114,659 บาทต่อครัวเรือน การทำไร่นาสวนผสม ทำให้ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลดลงและรายได้เพิ่มขึ้น

การทำไร่นาสวนผสมในพื้นที่โครงการฯ มี 4 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 มีการผลิตไม้ผล และพืชผัก มีเกษตรกร 40 ราย ไม้ผลหลักที่ปลูก คือ กระท้อน พืชผักหลักที่ปลูก คือ พริก รูปแบบที่ 2 มีการผลิตไม้ผล พืชผัก และปลา มีเกษตรกร 28 ราย ไม้ผลหลักที่ปลูก คือ ละมุด และกระท้อน พืชผักหลักที่ปลูก คือ พริก ปลาหลักที่เลี้ยง คือ ปลาดูบเลี้ยง รูปแบบที่ 3 มีการผลิตพืชผักและปลา มีเกษตรกร 22 ราย พืชผักหลักที่ปลูก คือ พริก ปลาหลักที่เลี้ยง คือ ปลานิลและปลารวมชาติที่เกิดจากการขุดบ่อล่อเข้ามาในร่องสวน รูปแบบที่ 4 มีการผลิตไม้ผล และปลา มีเกษตรกร 12 ราย ไม้ผลหลักที่ปลูก คือ กระท้อน ปลาหลักที่เลี้ยง คือ

ปลาธรรมชาติ ปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย ที่ดิน ทุน และแรงงาน เกษตรกรใช้ที่ดินทำ ไร่นาสวนผสมเฉลี่ย 4.4 ไร่ต่อครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการปรับปรุงสภาพ พื้นที่และพันธุ์ไม้ผลจากรัฐ แรงงานในครัวเรือนที่ทำไร่นาสวนผสมเฉลี่ย 2 รายต่อครัวเรือน มีช่วง อายุ 51 - 70 ปี

ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการทำไร่นาสวนผสมทั้ง 4 รูปแบบต่อไร่ต่อปีมีดังนี้ รูปแบบที่ 1,2,3 และ 4 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 4,220.0, 5,981.9, 6,695.7 และ 3,734.5 บาท ต้นทุนรวมเฉลี่ย 5,755.7, 7,426.0, 7,904.5 และ 5,521.0 บาท ผลตอบแทน เฉลี่ย 2,654.1, 5,764.3, 6,290.0 และ 3,980.6 บาท และกำไรสุทธิเฉลี่ย -3,101.6, -1,661.7, -1,614.5 และ -1,540.4 บาท ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของกำไรสุทธิทั้ง 4 รูปแบบ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่พบว่าต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 3 คู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 คือ คู่ที่ 1 รูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 คู่ที่ 2 รูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 3 และคู่ที่ 3 รูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 4

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการทำไร่นาสวนผสม คือ ภัยธรรมชาติ ราคาผลผลิต ทางการเกษตรตกต่ำ การขาดข้อมูลความรู้ในการทำไร่นาสวนผสม เกษตรกรต้องการให้รัฐ สนับสนุนพันธุ์พืชและปลา เงินทุน การให้ความรู้ และคำแนะนำในการทำไร่นาสวนผสม การ แก้ไขปัญหาด้านราคา การแปรรูป และจัดให้มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร

Thesis Title An Economic Analysis of Mixed Farming in Amphoe
Khuan Khanun, Changwat Phatthalung

Author Miss Rudhira Wannacharo.

Major Program Agribusiness

Academic Year 2007

Abstract

The economic analysis of mixed farming is aimed to study (1) the economic and social features of the farmers (2) the general features, patterns, and the utilization of production factors of mixed farming (3) the analysis and comparison of the cost-return on mixed farming and (4) problems and threats of mixed farming as well as the required assistance provided by the government. The primary data is compiled by the interview of 102 , the farmers who participated in Pakpanang Basin Development Royal Project in Amphoe Khuan Khanun, Changwat Phatthalung. The data analysis is conducted by the descriptive analysis and the quantitative analysis is implemented by "F" statistic technique.

The economic and social features reveal that the farmers are 53 years old in average. They are primary educated in the level of year 4-6. The average household members are 4 people, and two of them become workforce in mixed farming. Their main careers are rice farming, fishery and trading. Most of the respondents do mixed farming as their supplementary career. The respondents earn 50,274 baht per year from their main careers, and earn 17,590 baht per year from the supplementary career. The average expense is 73,294 baht per year. The average debt is 114,659 baht per person. The mixed farming helps the decrement of the household expense; on the contrary, it helps the increment of the farmers' income.

Mixed farming in the project area are classified into 4 patterns. The first pattern is fruit and vegetable plantations with 40 sample farmers. The major fruit and vegetable are santol and chili respectively. The second pattern is fruit and vegetable plantations

and fish farming with 28 farmers. The major fruits are sapodilla and santol while the major vegetable is chili. The major fish becomes *Barbonymus gonionotus*. The third pattern is vegetable plantations and fish farming with 22 farmers. The major vegetable is chili. The major fish are Nile tilapia and natural fish, which derive from the pond digging and are tempted to go into garden plots. The fourth pattern is fruit plantations and fish farming with 12 farmers. The major fruit is santol and the major fish is natural fish. The production factors are comprised of land, capital, and labor force. The farmers use the land for mixed farming at 4.4 rais per household in average. Most of the farmers are supported by the government for the land adjustment and seeds. The household labor force, who works in mixed farming, is considered 2 people per household in average with the average age of 51-70 years old.

The cost-return analysis and comparison on 4 patterns of mixed farming reveal as following. For patterns 1, 2, 3 and 4, the average variable costs are 4,220.0, 5,981.9, 6,695. and 3,734.5, the average total costs are 5,755.7, 7,426.0, 7,904.5 and 5,521.0, the average returns are 2,654.1, 5,764.3, 6,290.0 and 3,980.6, and the average net profits are -3,101.6, -1,661.7, -1,614.5 and -1,540.4 baht per rai per year respectively.

The analysis of the difference of net profit from the 4 patterns of mixed farming is found that there is no statistically significant difference at $\alpha = 0.05$. However, the average variable costs among patterns are statistically significant differences at $\alpha = 0.05$; namely the first pair: pattern 1 and 2, the second pair: pattern 1 and 3, and the third pair: pattern 3 and 4.

The important problems and threats in the mixed farming are described as details. The natural disaster exists. The price of agricultural products becomes lower. The farmers lack of information in mixed farming. In addition, the farmers need the following support from the government, which are seeds and breeds, capital, knowledge and recommendations on mixed farming, pricing solutions, processing, and the provided markets for the agricultural outputs.